

400

H. LANGENSTEIN

SECRETA SACERDOTUM

STRASSBURG 1505

8 856

Secreta sacer-
dotū que in missa tene-
ri debēt multū utilia
Collectū p̄ venerabilē
magistrū Heinrichū de Hassia.

Qui dūc vultus et nō legēs ista habentia
Quibus iudicis et cūde membra tibi
Jo. Basel

Un granca oras super dūque
Qui dūc nostris meliora vix
Fata post ista redent benigna
Sepe finis

Incipiunt secreta sacerdotū magi

stri heinrici de haffia que sibi placent. vñ displicēt in missa rē.
per egregiū sacre theologie et iuris Canonici doctore mgnm
Michaellem lochmeyer correctā et in hāc formā redacta.

Sacerdotes plures circa officiū.

missa aliter pcederēt: et si alit' docuissent: iō nō est eis
imputādū: qz a suis mnuālib' minime didicerūt. Unp
ordinē scribā qsdā modus q's vidī mihi displicētes nolens ex b
dicere q' me' modus sit melior p ceteris: s3 vt duab' vñs: hāc q'
magi placet lector hui' cartule gdiat. habeāt illi em ex instru
ctione manualiū. ceteri vñ qd laudabilius est ex vera ratiōe.

Volent quidā dicta pessione ante altaria genua flectere
dicendo collectā p pccis: et merito in aspectu hmoi p in
citanda deuotiōe circūstantiū genuū flexiones faciūt. qui an
teq altare accedūt nullas vel paucas p incitamento pprie de
uotiois fecerūt. scq q' pprie vtilitati subripit alioz edificatiōi
tradere psueuerūt. vnde g faciūt: s3 forte meli' facerent si se et
alios ad deuotionē prepararent. S3 diceret. Tempus nō va
cat: et si vacaret orare teder. Clerū est qñq nō vacat longum:
vacabit aut correptū. Nescis qntā virtutē qñq verba publica
ni habuerūt: sc3 Deus ppitius esto mihi pctōri. Item si radio
occupatis: nō ideo ante accessum altar' orare pternittas. qz
sepe radios labijs cogitatiōib' dissipatis. affectibus instigat
incipit q' multiplici deuotiōe terminat. Sic em ex motu corp'
incalescit. sic exercitatus spūs deuotionib' inardescit.

Quam crucem adoramus.

¶ Si accedentes ad altare crucē digito sacrā osculant.
bona est hec ostensio: cuius signi osculati ab hac hora
recordantur. Nam et si hoc faciunt: tunc in omnib' subsequen
tibus actibus disciplinatiores erunt.

Qua hora calix sit preparandus.

¶ Non est nimis sollicitandū veruntū illud est fatēdū: q' qui pa
a h

tenam antè preparationē sup ipm calicem ponunt aliqñdo negli-
gentiā incurrūt: vicz pcedentes anteq infundūt. qz calicē ppa-
ratum credunt quē vacuū inueniūt. Circa qd bona est caute-
la vt ante preparationē ad latus calicis ponat patena &c.

Et non retrospiciat sacerdos.

Consueuerunt nōnulli multotiens infra missam retrospicere:
et nisi magna esset necessitas: nō puto facendum vt vertant
occiput altari vbi tota intentio sua debeat versari.

Quod sacerdos non confabuletur alijs in missa sine necessitate.

Nōnulli etiā psonis offerentib⁹ confabulant sine necessitate
qd etiam reputo illicitū: qz nōdū sermonē finierūt: quē domio
dominorū inceperūt. Rogo te quid loqris cū lasciuīs & polluz-
tis: cui⁹ est sermo ad deū seriosus. nō perpendēs dominātis se-
rium quē si puro corde in hostiā futuraz crederes: pculdubio
aduertū eius seriosa facie expectares. On credūt tales q tpus
deficiet quib⁹ semp est diei plixitas: vt labia sua in verb⁹ exer-
citant pudibūdis. Obsecro si nō times deū omnia speculante
saltem ab hoste circūstante ribaldo gestus tuos p singula deri-
dente time. Si nō est deuotū cor: sit tamē deuota puerlatio: qz
nō est magnū q te occidas vni p pfectionē: altera die resurge-
re speras: qd tam disputabile est / s3 maximū est occidere. circū-
stantes. non enī ille venerūt vt mortē quā malo exēplo infer-
querent: sed vt vitam quā conficis inuenirent &c.

Ad hec quorundā responsio nō est
praua s3 bona. Nam dicūt nolo simulare velut phariseus. Ad
hoc dupliciter respondeo. Primo q melior est simulatio edificans
q publicatio deuastans. Cadit phariseus celata inquisi-
tate. Edificatur populus visa pietate. Publican⁹ vō seipm pe-
rimit. insup mores aliorū corrūpit de seipso penitet p plurib⁹
phariseus luat: publican⁹ resurgat. vnus citius. qz vn⁹ erigit
multos. Dicunt forte cecidit in templo phariseus. iustificatus

est publicanus. Audi q̄z longe sibi distant publicanus sacer
dos: et laicus publican⁹. Ex peccato laici pauci cadūt qualis
forte erat ille quē euangelistū cōmemorat. Sz ex dissolutiōe sa
cerdotū plures scandalisati sunt/ dū normā viuēdi in illis q̄
runt: quib⁹ dictū est. Vos estis lux mundi. et dū in illis lasciuiū
opus inueniūt: mox occasione peccandi accipiunt. Itaqz sub
iungunt: multa nobis dicunt sed nulla faciunt: q̄re si ea q̄ lau
dant in scripturis cernerent. vtiqz disciplinatores eēnt. et si sa
lia quotidie cogitantes: facere nō formidant: per quam regu
lam tu illorū doctrinā imitaris. Aliter respondeo q̄ nō est si
mulatio que bonū instruit. Sed hoc potius seducere intēdit
amicorū dei est ab intimis ad exteriora gestus deducere. pctō
rum vō ab exteriorib⁹ incipe. et postea interiora cordis trans
meare. Si ergo in exteriorē cōuersatiōe sancta incipe volueris
rarissime ad intrinsecū thesaurū cordis gradieris. Cum enim
homo mēbra exteriora ad cultum diuinū exhibet. mox surgit
noua deuotio quā prius nō nouit anteqz accidiosa mēbra ad
sanctā ostensionē stimulet. Cessatur vt puto in multis men
tibus exercitum vbi nō prius in exterioribus exhibitōibus est
cor vñtatum zc.

Consuetudines que fiūt in multis ecclesijs post symbolum.

Consuetū est in multis ecclesijs vt infra missaz post sym
bolū sermocionat. Idcirco a sacerdotibus quibusdā
tunc missam illā celebrantibus vidi cōsuetudinē: vt de
altari ad sacristā vñ ad dotem transierūt qd̄ forte rephensibile
est: vt nisi fieret cā notabilis nc̄itatis. vicz q̄ p̄fiteret. vel ho
ras compleret: vel cōfessionē alijs absentib⁹ audiret: vel natu
re subsidiū querreret: vel aliā legitimā causaz haberet.

¶ Aliqui habent occasione vt tēpore puinali se calefaciunt:
nō est illa causa sufficiens. qz hoc tēpus bene expectant vestiti
duplicibus qd̄ nudat⁹ suffert ante ores ecclesie mendicus.

¶ Multi dicentes Dominus vobiscū. vertentes se ad popu
lū nō expectāt versī donec cōpleant verba. hi forte verecun

dantur qui faciunt: hoc non laudo: quia qui vult alios salutare non debet annertere faciem donec salutatiois compleuit finem: ut si vultus respicit sibi in faciem respiciat ipse intrinsecus saluatorem laici. scilicet inspicietis populi oculos inspecti sacerdotis visus sit pudicus non spargat in hoc loco visus ad spectacula qui vtiq; nescit redire cordis sine macula deuotione.

Ut manus complicentur lecto euangelio.

Ubi legitur euangelium domini deuote manus modice extense debent complicari. Idem sacerdos faciat dyaconum peragere quando eum legentem habeat.

Suscipe sancta Trinitas.

In hac parte quidam alte ultra caput solent calicem eleuare quod a magis sapientibus ideo vitatur ne ydolatriam committant. Cum enim simplices retrostantes tam reuerenter in altum leuatus calicem respiciunt: mox incitati non adorandum adorabunt. sufficit in ea opinione vitari in altitudinem oculorum celebrantis. Deposita hostia quidam solent eam signo crucis consignare. sed eam signandam non estimo nisi velut in sacro canone inuenio.

In lectione secretorum.

Unus deuotissime circa pectus applicentur ut a corde exire videantur quicquid his sacratis verbis supplicat. Insuper post lectionem secretorum ante incensationem prefationis locandus est liber taliter ut non sit necessarium ab ipse usque ad communionem aliter locari.

Verumque videtur ut in cantu prefationis presbyteri plusquam in aliis locis profundius quam nimis alte incipiant. Et altius est dyabolus qui forte eos deuote gloriari in hoc tempore temptat: ut in voce et deuotione confundat. Nam dum se in voce confusus cernunt deuotionem in officio canonis habere non possunt. Incipiant igitur ut possint perficere cogitationes. Juxta illud. Non clamor sed amor cantat in aure dei.

Est Sanctus et lotionem digitorum utile est ut tempore prænati manus officiantes bene calefaciant: ut sacramentum sine negligentia tractare valeant. Quibusdam autem suggestit aliqui sathana

has: vt ad laudē dei et remissionē suoz criminū hoc modicus
tēpus nō calefaciēdo man⁹ frigus sustinerēt. et dū acq̄scescerēt
suggestioni volentes sic pati gelu vt agerent p̄niam: incurrūt
negligentiā: vt nec possint signare nec hostiā maib⁹ vt assolet
tracrare. sic ḡ qui penitere voluerūt scandalū circūstantibus
fecernunt: et mutata est penitētia in pct̄m. hoc ḡ voluit ars dya
bolica que duxit sacerdotē nō calefacere manus: vt scz staret
frigore confusus et staret scandalizatus. Qui ergo tpe oportu
no carbones spernit: mox cōpulsus frigore inopportune cir
ca eleuationē ignem postulauit.

Te igitur clementissime pater.

Bi quidā solent caput quasi sup altare ponere inclinādo
qđ nō solū reputo supflū. imo dico qđ est incautū. Si il
lis ergo modesta mēbroz inclinatio: et maxima mētis b̄uiliatio.
Et eundē modū tenēt aliq̄ circa hunc passum hanc igit obla
tionē. Dico ḡ qđ nūq̄ est caput supponēdum altari: nisi cōtin
gat osculari: vt ibi Ex hac altaris participatiōe.

Quid autem dicendū est de nimis festinantib⁹ vel tardan
tibus in canone. Hanc questionem discutit prouerbiū
Modus est pulcherrima virtus. Puta tamen qđ hoc magis vsus
doceat qđ voluntas. quia quidā volunt esse hodie festinantes
cras tardiores. et dum volunt habere verum modū nequeūt.
Quid ergo corrigimus in homie qui ad tantū produxit habi
tum: vt nequeat oppositum exercere. Estimo si quis te vel lo
quum vel motiloquū subito fieri iuberet. verba tua potius cō
funderet qđ ornaret. similis quoq̄ motiloquo accideret. Late
nus sermonis velocitatem pluribus natura cōplantauit. quib
usdam consuetudo maritauit. si male consueuisti poteris al
terari licet difficulter. sic nature qualitas mediante exercitio:
licet difficile transmutat. Eli phus dixisse scribitur. qđ phisicoz.
Consuetudo alterat naturā. Si veliloquus cum attentōe pro
fert verba canonis. nō est dignus nota reprehensiōis. vidi tar
dos in canone circūstantiū animos in cōmōtionē prouocare.
Sed hoc nō terreat: vt ideo velocius legat. quia nō respōde
bit pro circūstatis cōmōtione: sed p̄ suozū verborū forte corru

ptione tenet presbyter ut in officio incepto pcedat. sed nō ut
veloci⁹ legat: ne circūstātes tediosos cōmoueat q̄re eleuatio:
nē expectāt. **A**missum ē p sacerdote ut celebret / s; q̄s misit p
accidioso layco ut attendat: tēpus longū credit dū missam au
dit: qd̄ esset breuissimū dū stando occuparet forū. hunc quosq̄
tedet chori sed nō fori. et ex quo tanta vehemētia officio obesi
sequerit q̄re ecclesiā apertam nō cōsiderat. retinet illum ne
creat timor populi quare nō porius amor domini: quia nūq̄
reuersus est ad cor ut dīceret qd̄ amat. ⁊ qd̄ si sciret: vtiq̄ sine
tedio expectaret. **P**rocedite ḡ p̄ sacerdotes dei velut vos do
ceat pscientia: nō curantes qd̄ loq̄nt̄ inimici clericorū. **N**ā et si
oībus placere conabimini nouissime placuisse nulli. **Q**uid pro
dest mūdo fallenti placere ⁊ deo sapienti displicere. Si q̄s pre
miū vtriusq̄. s. dei ⁊ mūdi serioſo circuitu p̄saret vtiq̄ malis
displicere nullatenus formidaret.

Qualr signa crucis fieri debeant.

Ignant quidā māu integra nesciētes mysteriū: qd̄ index
id est prudentia: et medius. i. iusticia in h̄ tpe cōsignabūt.
Habeat em̄ sacerdos in hoc loco prudentiā malū occurrēs vi
tandi. ⁊ bonū eligens iuste operādi. **E**l bi duo digiti signant
ut sacerdos sacramentū quod tractat vel tractaturus est pro
dest ad vtriusq̄ hominis salutem. **E**l hoc signant duo digiti
q̄ confiteatur sacerdos in fide ibi esse duplicē naturā in sacra
mento: scilicet deitatis ⁊ hūanitatis. vel ideo quia sacramen
tū sub duplici specie cōsecratur. **Q**uare duobus digitis consi
gnatur: et qui nesciūt mysteriū cōmunē imittent̄ modū: vici
ut duob⁹ digitis p̄signēt. paucos em̄ intelligētes vidi māu in
tegra consignare ⁊c. **¶** **Q**uidā signādo breues (ut sic loquar)
cruces faciūt. ita etiā ut nō possint videri si cruci sint figure an
circuli mouēt em̄ digitos ut brachiū vix moueri videat̄. **H**oc
autē non laudo. quia qua intentiōe hoc faciunt ignoro. vellē
tamen ut crucis figurā facere nō erubescerent digitis. **Q**uius
figure pondus in dorso cernūt saluatoris. quod ⁊ illis dicendū
est qui ita signant quasi manu plauderent. **¶** **Q**uidam etiam
longa signa faciunt. hec quāuis sint bona quia manifesta: non

ramen sunt secura: qz p brachij extensionē dependēs abbe mā-
nica facilliter pararet calicē euerſionē. Sufficit ḡ vt signa inclu-
dant vtriuſq; ſpecie ſacramentū. Celerocia ſigna fieri quidā re-
putant ſubtilitatē. ego autē eſtīmo animi leuitatē. Quāuis em̄
certa verba ſint circa ſignoz ptractionē: tñ verba ſunt mode-
randa. Verbi ḡtia. hec dona. hec munera. hec ſancta ſacrifi-
cia. illibata. vt intueri poſſit mens intēta q̄ ſit verborū efficacīa.
Sed diceret forte pſuetus ſum ſignare velociter. idcirco dire-
ctionis velocitatē prius dixiſti nō poſſum vitare. Rñ ideo: non
eſt ſimile. qz poteris pcipere manu ſignanti. ſed nō tam cōmo-
doſe poteris percipere ore loquenti q̄uiſ. neſciat manū circūdu-
cere agitantē moroſus ad libitū. S; ſi angariant moroſe loqn-
tes ad feſtinandum agant: vt quiſquis velox eſt. Verba pro-
rogent vt vterq; fabricet ſermonem perfectum.

Stat dilectiſſimi filij tui.

Vbi plures compoſitas manus tamdiu et cum notabili
mora vltra caput tenēt: vt credant ab iſtis de longe ſtan-
tibus eleuare. Nam viſum ē poſt tale ſignū homīes recedere
tanq̄ corpus diuinū eſſet eleuatum. Et de hac cauſa forte bo-
num eſſz: vt nunq̄ in aliquo ſigno manus extenderēt vltra ca-
put preter in ſacri corporis eleuatione.

Qui pridie.

Vi quidā oblatā accepturi reuerentiā inclinatiois cū ma-
nuū cōpoſitioe faciūt: qđ nō eſt faciendū niſi pfecto ſacra-
mēto. quotiēs em̄ p^o eleuationē rollet: totiēs reuerēter incliet.

Accepit panem in ſanctas ac vene- rabiles manus ſuas.

Et ubi quidā oblatā pollicib⁹ tegūt vt tertiā velata vix due
partes videri pſit. Et hñt cauſaz. ſ. vt firmiter teneāt hoſtiā: ſz
ſi decimā ptē māciparēt. ſatis ſecure ⁊ abſq; caſu eleuarent.

Hoc eſt enim corpus meum.

Vbi ſolent quidā os ppe hoſtiā ponere pſecrandā tanq̄ ſe nō

credant conficere nisi hostiam anhelitu assent. Valde tales errant ut illū anhelitū fetidū forte putāt p̄ficere qđ est mysteriū diuinoꝝ verborū de labijs p̄ssimi iesu p̄gressoꝝ. dicite si x̄tu tem verbis ascribitis ad quid ḡ anhelitū hostie aspirat. credo ut saltē in modica capituli inclinatioe consecratioe fieri sufficiat. Verba consecratiois ab aliq̄bus cū longa interceptioe silentij p̄ferunt. hi pariter errant. p̄structibile a p̄structibili diuidant. Sic ḡ p̄structionē indebite ferant: nec sub forma sermōis x̄ba fabricant. Quis me sane intelligit si nunc dictionē p̄fero. p̄horam secundā dicendo: et sic deinceps Deus qui om̄ia intelligit et illos intelligit. nā et ipsi p̄ficiunt licet sine discretioe verba cōsecrationis: sine silentij interceptioe: cū summa intentione. cū vno anhelitu indistāter sunt p̄ferenda. et sic hic optime recordaberis similitudinē. Diuise sunt p̄sone deitatis. qz nō est pater filius: nec filius spūs sanctus: nec econtra. sed indiuisa est essentia vnitatis. nempe singule p̄sone simul sunt. Sz in his x̄bis est diuisio suppositorū. qz nō ē illud p̄nomē hoc ly meū nec ly corpus. Sed nō est diuisio vnitatis in effectu. qz nullū p̄dictorum verborum debet abesse in panis transubstantiatione. licet sit dubiū utrū ly hoc demonstraret corpus christi. hoc autē ad p̄positū nō p̄tinet disputare. Sz ut concludā intentū volo dicere q̄ sicut nulla dictio finē statuta ecclesie d̄z abesse ut sacerdos conficiat. sic nullū ab alia dictioe diuidat. Et dico sine cā. qz aliquando sacerdotes ex cā terrenē hora p̄fectiois. ut viciꝝ si lumē cadat: vel si aliquis circa altare insaniat. Et si tunc ex terrore interrūpit: nō ideo peccat. Nec assero intercipientes peccare. sz dico illos sine discretioe p̄nūciare. Terrio dixi. Quia singule persone simul sunt. Ita recordare q̄ hee dictioes sunt simul p̄ferende vno anhelitu. nisi sic dictū est de interpretatioe verborū cū ex causa occurrit impedimentū: tunc intercipe anhelitum. Aliqui in p̄latione verborū cū quibꝰ conficitur cruce ore faciunt et omniū p̄dictoꝝ pueriliores existunt: quia hostiam q̄ manus benedixit: quid ad hoc restat q̄ ab ore benedicat: cuiꝰ benedictiois nulla penitꝰ ratio assignat. que si assignet: tñ irrationalis videret. Satis ē ad deuotiois et p̄secratiois effectū ut verbū simplr et discrete p̄lat: sic dēm ē corpꝰ dñicū consecret.

Qualiter hostia debet eleuari.

¶ Mirabilior modus oībus p̄dictis est q̄ aliq̄ tres eleuatōes faciunt. Nam p̄secrationis verba cōpletis hostiā ad altitudinē palme tollūt: et sup̄ altare leuatas man⁹ reponūt. et tunc genua flectunt. et iterū hostiā sup̄ caput tollūt. et surgētes a genuflectione sac̄mentū tertia vice eleuāt. parcat mihi illoꝝ reuerētia taliter ludere cū sacrāmento: videt̄ mihi fieri sine sapientia. Cū em̄ sancti p̄cs vnā eleuationē statuerūt. cur ḡ boni secus facientes sc̄dam et tertiā addiderūt. Plures in eleuatione sac̄m̄ in summo diu tenent hanc pro se habentes cām sc̄z vt populi stantes a longe melius videant velut vt accurrentes sacrificium cernāt. Nam et ipsimet h̄nt modū vt sursum girantib⁹ oculis hostiā respiciunt. Sic aut̄ illi cū circūstantib⁹ si sacramentum oculis fidei et pure mētis p̄scientia intus nō cernūt modis cū proderit foris qđ viderūt. Subito ḡ eleuata hostia submitatur successiue. nō cū impetu vt qđdam p̄sueuerūt. qz nō est deus altior sublimatus. nec depressior sub altari collocatus. q̄ si remote stantes videri delectarent̄ vtiq̄ propius starēt. Et si propter multitudinē accedere nō p̄nt: sufficit vt eā credāt quē tamē nō viderūt. nam tales credētes beati erūt: velut Thome dictū est: Beati q̄ nō viderūt et crediderūt. Sed nō tacebo de quodā sacerdote: qui dū etiā eleuaret hostiā sursum diu tenēs aspicere solebat. Occidit vna dierū q̄ celebratur⁹ ante p̄dicauit. et in p̄cedente tpe p̄ aliquot dies ieiunus caput debilitauit. Dum aut̄ more solito in eleuatōe sua erecta facie hostiā diuti⁹ inspiceret vertiginē sensit in capite et incepit facillare quasi vellet cadere. Tali ergo p̄cussus terrore amplius dū officia ret in eleuatione sacramētum nō aspexit sursum. sed eundem deum quem manibus eleuauit hoc tpe in mente portauit. Molo aut̄ credas me velle dicere q̄ eleuantē sursū respicere p̄hibitū sit. sed dico q̄ nō sit nc̄cariū. et velut exēplo p̄suasi qđ ē incautū ex natura debiles sursum respicere: ne ad casum inclinent̄. Itē et aliq̄ in eleuatōe vtrū hostiā hinc ind: et forte h̄nt op̄inione q̄ illi qui retro altare directe stant solū videant. Et q̄ illi q̄ ad latera altaris stant: nisi sacrāmentū versum esset p̄pter acumen

et tenuitate hostie non viderent. sed hoc non est necessarium: quia in hoc casu non visum in quibusdam hominibus maiorem generat fructum. Cuius probationem ex multis accipies. Solent homines quidam tristari quando non viderunt corpus christi dolent diem integrum et placidius est domino dolor propter se non vidisse quam vidisse: et in mente non meminisse. Tamen multi sunt qui postquam corpus secundum viderunt ad tabernaculum currunt qui nisi vidissent in ecclesia permanerent. Preterea ab aliquibus hominibus est consuetudo: ut ea die quam sacramentum corporis christi non vident carnes vitant. si autem viderunt carnes comedunt. Si ergo tales in casu dicto corpus dominicum non cernerent: crapulas vitarent. quod utique satis salubre esset. Preterea qui in una missa non vident aliam expectant quam forte non expectarent: nisi videre neglexissent propterea non posse videre sacrum corpus in elevatione ad suam cognitionem deducit per tale modum ut si homo cogitat. Tu vilis homo non es dignus ut vidisses sacrum corpus elevatum propter enormitatem peccatorum tuorum: et sic forte cum David. Qui se indignum altitudinem celi videre censuit: vitam prius emendabit. Sed nemo in his que dicta sunt capiat. quasi velle dicere quod sacrum corpus christi sit circumstantibus occultandum quod in conspectu hominum extaret reverenter elevatum. hoc enim dicere nolo: sed illas versiones et longas elevationes superfluas reputo non debere fieri: putarem caput. Solent quidam in elevatione ultimos sex digitos extendere: ne hostia a parte post videri poterit. hoc ideo forte bonum esset: quia per hunc modum compellunt homines aliqui ante altare stare qui aliter retro altare remanerent. Si autem multitudo erit hominum non universi habeant locum ante altare possunt reflecti digitum ut retrostantibus non sit impedimentum visionis.

Qualiter hostia elevata debet locari

Hostia locanda est ante calicem circa spatium quatuor digitorum. qui propius ponunt quotiens eam ad signa elevari sunt: torquent eversiones calicis formident. Qui autem remote ad dexteram partem altaris locare consueverunt. forte illi cum casula vel manica retigerunt vel tangere timeant.

Qualiter et quomodo calix debet

benedicti et leuari.

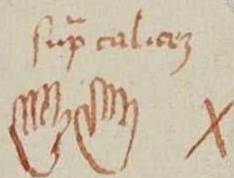
¶ Quidā benedicentes calicem dextera manu: cū sinistra eſſe in momento benedictiōis tenent totaliter eleuatū ab altari: ſed alij ſolū ſiniſtra māu ptingūt nō eleuātes dum illū dextera benedicūt. Hi duo modi ſunt ambo rōnabiles. Prīm⁹ quideſ calicē tenēdo in māu benedicūt. ideo ſic p̄ficūt: q̄ ſic v̄ba ſonāt: q̄ſi domin⁹ Jeſus inſtituēs ſic in manu tenēs calicē b̄ndixerit: quē modus prīm⁹ imitat. Scd⁹ modus etiā rōnabilis eſt. ſ. q̄ cōtingit calicē ambab⁹ māibus poſt h̄ benedicēs ſtantē cū altera māu ab altari penit⁹ eleuādo. h̄ ſit p̄p̄t cautelā ne p̄p̄t calicis ḡuitatē vna tenēs māu incurrat negligētia. quia in hac hora ſunt aliq̄ tam timidi q̄ vix ambab⁹ māibus caute tenēt: q̄ extra tēpus officiū digito ſubleuarēt. volunt ḡ tales tutius calicē ſtantē benedicere quā negligēter damnū incitare. Neq̄ etiā euangeliū vtrūto determinauit vtrū calix ſteterit vel eleuatus fuerit quē domin⁹ benedixit. Eleuant q̄dam calicem fere ſicut boſtiā in altitudinē. ſed hoc puto ſuſtitioſuz. quia q̄uis alte tollant: n̄hilominus non videtur ſacramētum. ſufficit ergo vt ad altitudinem tollatur oculorum.

Supplices te rogam⁹ om̄ps deus.

¶ In hac parte quidā facie et complicatis manib⁹ ad dexterā partem altaris inclinātes ſe vertūt: ſed mag⁹ laudo q̄ manus ad partem complicit ex tranſuerſo per modū crucis. X

Qualr mēoria mortuoz fieri debz

¶ In memoria mortuoz quidā manus ante faciē tollūt: ſicut ſolent facere in memoria viuozum. Credo nō licere p̄pter p̄ſentiam ſacramenti: in cui⁹ aspectu nō eſt facies officiantis manibus occultanda. Conueniētius ḡ ⁊ reuerenti⁹ opino: vt in memoria ſic procedatur mortuozū: ſc̄z vt dextera manus ad dexteram partē corporalis: ⁊ ſiniſtra ad ſiniſtrā collocetur: et ſacramētū deuotiſſime inſpiciat: ita vt facies nō velet. Uti habentē hunc modū: vt dū memoriaz vtranz pageret ſine intermiſſione ranq̄ iudeus iudeizans caput p̄tra altare moue

bat et intellexi q̄ totius inclinauit quot p̄sonas quorū memo-
riam agebat motu capitis insolēter memorauit. et hoc q̄si sto-
lidū credo. q̄ n̄uerat a cū rōnis: q̄ absq̄ motu capitis fieri dñe
illū tñ q̄tin⁹ dimitteret docere p̄sūpsi q̄ in h̄ tpe p̄s biter nō fuit.

Per ipsum et cum ipso.

¶ Ubi quidā cruces longas solent facere. h̄ites cām p̄ se: vt
hostia a circūstantib⁹ videat. sed nō est necessariū p̄pter illa q̄
dixi. nā ideo p̄us est eleuata: vt nō sit amplius ostendēda.

Omnis honor et gloria.

¶ Ubi iterū aliq̄ vltra calicē hostiā eleuāt motū ex eadē causa
quibus sicut ceteris dicendū est. Si placuisset ecclesie duas
eleuatiōes instituere absq̄ amiculo subsequentiū statuisset.
Sancti patres quidā fuerunt qui ex doctrina spiritus sancti
officiū misse statuerūt: quibus placuit eleuatio vna que apud
quosdā sacerdotes geminatur.

Et ab omni perturbatione.

¶ Ubi quibusdā nō sufficit signatio oculorū et osculū pacis et
vnū signū crucis q̄ fit cū patena ante faciē. sed etiā signāt pe-
ctus et ventrē. etiā meli⁹ essent vt signaret mentē. Nam q̄d est
q̄ extrinsece multa signa faciūt: si mentē a vitijs nō purgāt idē
ipm vt dicit Aug⁹. vt latrones faciunt volentes rape. circa cru-
cem digitos ponūt crucis in faciē ne p̄ iudicē cōprehendantur.
Omnia bona sunt se d oia bene fiūt. Mouissime quidā etiā cum
patene versus faciē sunt ventilātes: q̄uis ex calore non sunt
amentes. hoc etiā nō est cautū facere. q̄ posset seipm p̄sby-
ter in faciem iacere: quia labilis est patena etc.

Qualiter corpus Christi et sanguis in missa sumi debeant.

¶ Quales gest⁹ circa tps sūptiōis sūt h̄ndi h̄ carta taceat: et de
uotio doceat. q̄le etiā sit h̄ndū cū illo colloq̄z q̄ cordis subitu-
rus est domū. require spm deuotū: nō est tūc longa pausa cogi-

rationis vt cogites quis sit q̄ accipit̄ q̄ntus sit qui adesse credit̄
qualis sit q̄ gustat̄. ad hec cogitāda nō sufficit totius t̄pis circu-
lus. ⁊ si t̄ps sufficeret. nō sufficeret s̄z deficeret intellect⁹. Sint
ergo x̄ba breuia q̄tin⁹ cogitent̄ p̄ singula. Jesu fili dei miserere
mei. Si hoc puro corde dixeris. nō est modicū qđ dixisti in his
quinq; verb̄ totū qđ ad salutē ptinet inuenit̄. Quinq; sūt ver-
ba: ⁊ tamē expositiōe indigēt diuina. nō em̄ pōt cartula cape
qua indigerēt expositiōe. nec pōt mēs sape q̄ plena sint vberta-
te nō inuenit̄ bonitatis fundus vbi nomiat̄ hoc nomē Iesus:
hunc inuocas. hunc accipis. hunc hospitas. considera quō vī-
uas. nō est parū negociū tanto tpe domo parare hospiciū.
¶ Quidā sacerdos anteq̄ cōmūicaret et orōnes diceret stās
inclīnatus ad sacramētū: ponēs pedē supra pedē. ⁊ dum ab eo
causa illius requirebat̄: dixit qđ dñm Iesum sic stetisse in cruce
recorde. Et q̄re nō potius ppēdebat qđ dñs Iesus hoc sacm̄
institūēs ī mēsa recte sedebat. S̄z nō fuit illi⁹ rēphensibilis rō
q̄uis statio sit incauta. Et facile sic eū stantē canis qui a circū-
stantibus agitareretur ad casum promoueret.

¶ Aliqui accipientes calicē sumpturi sanguinē: prius calicē in
figurā crucis circūducūt anteq̄ accipiūt sacramētū. Non est
hoc necessariū. qz plenitudo benedictiōis infusa ē. Etia p̄ hūc
motū calicē tertiā ps hostie inticta de loco āteriori cadit / vt nō
ita cōmodose ⁊ secure sumere possit sic forsan accipe si calix
nō moueret. sufficit qđ vt simpliciter ⁊ cū morositate accipiat̄.

¶ Aliqui post p̄mā sumptionē multotiēs lambūt. sed puto vt
satis sit bis sumere. Et si qđ speciei vere ibi remāserit ad ablu-
tionē refuerit. ¶ Post sumptionē calicē alte quidā leuant ca-
licē euacuatā. ⁊ hoc mō blasphemātes rustici b̄ puerbiū rece-
perant. Hunc p̄mo partē deo exhibet cū calicē euacuatū habz
Idcirco vidz mihi sufficere calicē in altitudinē moderate tene-
re. sic qđ illa qđ ad hunc locū ptinet verba possint p̄nunciari.

¶ Quibusdā est mod⁹ post abluionē digitos lambere aures:
oculos: ceteraq; membra delinire. he sunt ostentatiōes pueri-
les: q̄uis viderim eas facere sapientes. quia has forte illis nō
discretio sed vsus contulit.

¶ Accepta ablutione quidam ad ora et oculos pueroz velle
b ij

tularū astantiū liniūt/aspergūt: hoc nō laudo. nam spēs sacra-
menti q̄ntūcūq; modica ex casu digitis adherēs possz ori ⁊ ocu-
lis misceri. vt aut̄ eoz desiderio p̄sbyter satisfaciāt. in adfacto
medio digito in vino corrente de ampulla liniant et aspgant.
¶ Lauant q̄dam post ablutiōis sumpsiōē cum conatu calicē
cū tamen nullā sacramenti in eo videant spēm. Sit illis labor
moderatioꝝ calicis. ⁊ maior cordis. nāz qui intus qđ cordis est
lauit. exteriora satis mūdauit. Cum sātō em̄ conatu digitos in
calice lauerūt ⁊ qđā astantibꝝ cōmunicaturis nauseā fecerunt.

Quatr missa cū cōplēda dē cōcludi

i ¶ In salutatōe cōplēde aliq̄ vertentes se ad populum ere-
cta fronte vagisq; oculis discurrentibꝝ astantes intuent̄
in q̄ nō aliud inuenio nisi geste rei obliuionē ⁊ cogitatio-
num deuotarū dissipatiōē q̄s difficulter stabilire potes oculos
aut̄ facillime i hoc tpe firmare valebis. ¶ Consuetudo est apđ
plures vt diuitibꝝ astantibꝝ finita missa sup faciē corporale po-
nunt. hoc q̄uis nō noceat tamē astantibꝝ paupibꝝ scandalizan-
tur. vbi aut̄ cōpetenter vitari posset laudabile esset qz est scri-
ptū. Coram ceco nō ponas offendiculū. Ipsi enim paupes su-
spiciant̄ q̄si nō sunt digni huiꝝ exhibitiōis vel p̄similis. Si autē
sapienter pensarent. qz quos mūdus despicit. hos dñs oculis
miscōie respicit. de h̄mōi nō suspicaret̄. ¶ Ventilatio pꝝ missaz
cū corporali ad oculos circūstantiū est ex p̄suetudie antiq̄. Sed
nescio si sit bona in se: forte est p̄ accidens nociua. per eā em̄ de-
struunt̄ bona corporalia: ⁊ fit populi p̄ssura. ita aliqui retrostan-
tes premūt ante astantes. vnde qñq; sunt in strepitu clamātes
et fiunt impatiētes. Vñ notandū est q̄ in multis experientiis
hoc reperit̄ ⁊ semp vanitas deuotiōi p̄misceret̄. Nam forte si-
gnat hec ventilatio apud vulgares vt ipsi sic sacerdos ipe mis-
se participes fiūt. ⁊ cū deuotiōe spūaliter sac̄m suscipiūt. Sꝫ
dum aliū cū impetu occurrūt astantes casu ledunt deuotiōez
in indignationē conuertunt. vel nō lesi in risum prouocabunt̄
perculsi corporali. sic q̄ deuotione est inītiatū erit vanitate im-
minatū. atq; cū semie deuotiōis exurgit zizania vanitatis rē.
¶ Cui simile est q̄ in fine nouarū missarum inoleuit vt nouit tꝝ.

rones de altari transeuntes occurrentibus manus supponunt
participationē orationū designantes. vulg^r aut plus de corporalib^r
gaudēs cōmodis dic hāc ostentatōe fieri vel valere capitis p
dolore. Sic g^o vniuersi caput sanū optātes p^rmittūt z viā sacerdo
tis p^rpediūt vt illū transire vlabire nō p^rmittāt. Stat g^o cōpuls^r
in medio. clamor oris in populo. rforte pegrinātū causat ibidē
lesio: et amētū agguatio ac totius caterue cōfussio. Ecce quō
deuotus popul^r factus est vanitat^r ludus. Quid dicem^r. Hec
causata est fides. qz credit q^d capitis valeat p dolore qd sit mē
tis p salute. Ledit sacerdos qz nō pōt abire detētus. corrūp^t
ecclesiastica disciplina. qz clamāt qui silere deberēt. Prope est
periculū: qz psonarū oppōsarū debilis est cōditio. Ordo puer
titur. qz q^d regere deberent. regunt bonū esse opiniōe mea q^d
hec et p^rsimiles p^rsuetudines cassarent ne tot mala sequerēt.

**Etiam tacere nequeo quia consci
entia me ad hoc cogit.**

¶ Uidi quosdā sacerdotes etiā magnatos in solēnitatib^r ho
mines offerentes cū reliquijs signare z oscula p^rbere. Audiui
etiam magnas indulgētijs de eisdē p^rnūciare p quib^r nunq^m
viderūt vel audiuerūt aliquam cartam pape aut diocesani dī
cūt esse reliquijs alicui^r scī: et forte est os alicui^r asini v^l dam
nati reliquijs pronūciāt. de euangelio stīlum auaricie studēt.
deuotiōe suū p^rius et populi salutem impediūt. debent missam
celebrare et p viuis et defunctis orare. conātur populum sibi
commissum defraudare. Sic oratio vniuersorū efficit symon
populorū. De alijs taceo. et cōmitto eorum conscientie. Sinō
intelligunt enormitatē talium peccatorū: interrogent vt infor
mentur: ne vna cum alijs pereant.

**Post recessū altaris qd sacerdos
facere debeat.**

¶ Transiurus ad altare omībus cum dño est loquēdum. Nō
est visus estimo sacerdos qui nō anteqm altare accedet aliq^s

speciales preces domino decantare. Sed nō omnes orantes
ad dominū preces fundūt quādo eum sacramentaliter acceperunt. Que autē ⁊ qualis tam magna obliuio est vt absentē inuocamus: nec presentē adoramus. cum deuotiōe accedimus et recedentes in desolatione permanem⁹. Quid vult hec peruersitas q̃ futurū formidamus quem presentē non timemus. Dum em̃ accedimus futurus est ⁊ time⁹. Dum autē recedimus presens est et statim vanitas exerce⁹. O p̃ssimi domini et fratres scio: quia illud ex malicia nō facitis: s̃ ex eo solo qđ ordinē rei nō pensatis. Quis vestrū post missam ad paruulaz horam meditationi se non daret si accepti muneris pensaret dignitatem. Orastis ore accedentes. meditamini. corde recedentes. Preparamenta vestra dicauerūt p̃es. incitamenta vestra dictauerunt pure intentiōes. Et si nō durabit disciplina vestra ⁊ prandiū perseueret saltez ad pauxillū: quia plus valet il qđ omnino nihil. quia largus est dominus qui post pauca maxima cōsuevit erogare munera.

Exemplū de quodam sacerdote.

Audite quid acciderit in meis partibus sacerdoti qui exultus: post missaz genua flexit. vna vice ad terram vt breuissimā diceret orationē: q̃ peracta incepit surgere vt abiret. ⁊ ecce subito cecidit i eū vna dulcedo sp̃alis modica: ⁊ pseuerauit diutius ne abiret. ⁊ tm̃ accreuit deuotio donec tot⁹ in facie lachrymis pfunderet. Demū cū a facie lachryme distillātes ⁊ magne currētes anteriores p̃es vestimētorū madidarēt iubilantes in māifestos sonos p̃ūpit leticie ita vt se ab hmōi singultib⁹ non valuit cōtinere. Tantū autē anhelātis strepitus inualuit: vt cūstantes eū crederēt insanire. qui p̃us tales in eo gestus non viderūt. Postremo autē sedatis deuotiōis vagitib⁹ cepit procūbens magna mētis dulcedine affici. Sic itaq̃ in deuotiōe ludens iacuit vt fere longus sp̃mo ad populū in ecclia p̃sumaret. Cum autē remittebat celestis consolatio surrexit ille deuotus presbyter tanq̃z dulciter dormiuisset. ⁊ accedens vt finem ser

monis audiret. Audiens igitur verba predicatoris. denuo cum lachry-
mis ad dominum dulciter suspiravit. nam et sermonis verba deuoto
suspiro digna videbantur. Erat enim sermo qui habebat in hac die
scilicet Pentecostes de spiritu sancti habitaculi preparatione. qui non de
uote suspiraret. et quod hunc dignum et commendabilem hospitem hospita-
ret. Ipse enim spirat: et ipse est per quem suspirat. Tale enim ab hac di-
lecti consolatione suscepit signum: ut ab hora sexta usque ad ho-
ram nonam videbantur in facie vestigia lachrymarum. Cuius autem quasi-
uissem ab illo cum tam tristis faciei non sciens negotium quod
ipse habebat. subridens ait: Nolite pater: nolite tristitiam nomi-
nare: quia nouam vidi hodie letitiam. quia idem presbyter in mea
nunc temporis fuerat confessione: non tamen semper sed in aliquibus
casibus. quia in vno oppido non simul habitabam. Adiuratus per
me cepit quantum potuit verbis enarrare quod acciderat. Et
enim ut probavi plura in corde retinuit que vobis explicare non
potuit. tantum autem sufficit cognouisse quod humilitas orationis reci-
pit. quod leuitas mentis inuenire non valuit. Post hoc cum eun-
dem presbyterum haberem requisitum si vnum prius tale habuisset. vel
postea recepisset gratiam vel simile. Respondit non. Cui ego. Quid
ergo perderit tunc recepisse? quo nunc priuaberis? Qui ait. Hec
gratia semel data innumerabilium gratiarum est causa. Hec mihi
fidei est firmitas. spei certitudo. caritatis augmentum. iusticie mu-
nimentum. Hec mihi fuga victorum. hec mihi in affectione solatium.
in tentatione suffragium. in casu subleuatio. in angustiis solamen.
Quid plura fortis ero mentis dum illius recordor visionis. Etenim
nimirum quia quantumcumque sit modica scintilla celestis gratie que osten-
ditur tamen plus allicit quam omnis thesaurus qui a filiis seculi
possidetur. Sed heu non queritur quia non videtur. Elideretur autem
si oculos mentis ab illecebris custodiretur et mundaretur. non
est in culpa visibile: sed videns. Quid enim magis proximum
illius gratia: cuius sumus per quem sumus. in quo sumus. Cuius
namque esse est necesse. sicque dum tam propinquum non cernimus
nos ignoramus. Quomodo autem adinueniat nescio qui se
ipsum ignorat. Deum querere est nos ipsos inuestigare: et ad nos
inuentos redire. Quid aliud putas quam deum inuenire. Rursum
qui seipsum inuentum non perdit: profecto deum non inuenit.

ait enim: Ubi ego sum. illic et minister me⁹ erit. Et ipse deus
est in corde sacerdotis per internā illuminationē. Et quare ibi
nō est minister eius scz sacerdos per eius illuminationis susce
ptionē ideo nō est ibi: quia nondum se perdit exterius vt se in
ueniret interius. Vocat christus interius sacerdotē vt attens
dat. strepit foras psbyter ne attendere valeat. Quomodo vo
cat christus. Usq⁹ piger dormis: nescis q^d adest hora ratiōis
vt requirā a te quomō mercedē tibi traditū dispensasti. putas
modicū rationē reddere inuenti tam magni thesauri quē ne
gociare angelis nō tradidi: z in hac parte digniorē illis te feci
Ecce vocat dñs z absens est vt rñdeat sacerdos. quo frater di
lecte transiuit: ad secularia negocia iuit. Et si aliquādo psens
est vocante dño obturat aures suas ne audiat qd loquat^r dñs.
Quare obsecro spernis vocem salubrem. Ecce minatur dñs
tacenti piculū z nō audit vt fugiat ipm. Lito inq^r veniāz z mo
uebo cām. de labrū tuū de loco suo. Et qre hec facies dñe qz nō
audiuit vocem qua clamaui ad eū. Pulsa dñe Jesu vt audiat.
Noli pater misericordie corripe nos in furore tuo. sed excita dul
citer vt fmōes tuos attendam⁹. Sed quicunqz sacerdos deuo
tionem habuerit per talem vel cōsimilē modū cogitet.

Item oratio multum deuota ante missam.

e Ecce benignissime dñe Jesu christe fili dei viui: ego indig
nus peccator memor tam inestimabilis bonitatis tue
quam humano generi exhibuisti quando nascens ex Maria
virgine homo fieri voluisti. Ex sanctissime conuersationis tue
et verbo predicationis viam eterne salutis nos docuisti. In
numeros dolores ac labores z iniurias pro nobis ptulisti. mul
ta dura etiā indigna passus ac crucifixus z mortuus es ppter
nos vt ab eterna morte redimeres nos. insup vulneratus lan
cea militis tuum p̄ciosum sanguinē copiose in remissionem et
ablutionē peccatorū nostrorū de tuo p̄ssimo latere effudisti.

Qui etiam ad perpetuam tante caritatis memoriam in cena tua ultimi
ma transitur de hoc mundo ad patrem: venerabile et salutiferum tui
corporis sacramentum instituiti. et in eodem sacramento teipsum in cibum et po-
tulum salutare animarum nostrarum nobis preparasti: et sumendum impe-
rasti dicens: accipite et comedite ex hoc omnes. Qui etiam et ipsum
venerandum sacramentum per famulos tuos presbyteros in altari quotidie perfici
et in eodem sacramento tu ipse per mysterium per nos iterum pati: et man-
ibus eorum de presbyterorum per singulos dies pro salute nostra in tui
memoriam offerri voluisti. Tante ergo dilectionis tui memor intrado
facere quod tu domine fecisti tunc. et a nobis famulis tuis pre-
sbyteris fieri precepisti. et quod ecclesia tua sancta te auctore fieri
instituit. volens scilicet te cooperante consecrare seu perficere corpus
et sanguinem tuum suo loco et tempore canonis misse: et offerre te domi-
num deum salvatorem meum cum apertis defluentibus vulneribus
tuis deo patri tuo tibi et spiritui sancto: in memoriam piissime ma-
tris tue. imo omnium amarissimorum dolorum tuorum corporalium
et spiritualium quos pro nobis miseris redimendis informadis et in-
formandis ab instanti conceptionis tue in utero virginis matris
tue usque ad mortem crucis magnis ardoribus amore nostro crebri-
us sustinuit. In memoriam insuper gloriose resurrectionis tue et ad-
mirabilis ascensionis. ad gloriam et honorem summe trinitatis. ad
venerationem et congratulationem benedictę matris tue totius cele-
stis curie. pro gratiarum actione omnium beneficiorum tuorum. pro contri-
tione penitentia et satisfactione omnium peccatorum ab origine mundi
commisorum. et pro pace et salute ecclesie tue sanctę militantis viventium
et defunctorum. Accedo ergo licet vere indignus ad altare tuum sanctum
domine. ubi etiam in te miserate recipere cupio te dominum deum et salu-
torem meum in tui memoriam et infirme anime mee medicinam: qui es
predulcissimus cibus et potus dulcissimus sanctissime matris tue
sanctorum quoque angelorum tuorum ac omnium beatorum. Sed confiteor
tibi domine Iesu christe et benedictę matris tue semper virgini ma-
rie / sancto angelo meo: ac omnibus supernorum spirituum ordinibus:
sancto Iohanni baptiste. sanctis apostolis et euangelistis. martiribus.
confessoribus. virginibus ac omnibus sanctis tuis quod nequaquam dignus
heu nequaquam paratus sum suspicere te agnum dei immaculatum in tam
immundum et impreparatum cordis et corporis mei hospitium propter in-

numerabilia peccata mea quibus te dominum meum a pueritia mea usque
ad nunc ad iracundiam provocavi. et meam conscientiam pollui et contumeliavi.
Peccaui heu secundum mandata tua. multipliciter ea transgrediendo.
Peccaui heu propter sacramenta ecclesie multipliciter ea indigne su-
mendo tractando et ministrando: et propter omnia iura et maiora
meorum instituta variis modis agendo. Peccaui heu multipliciter
contra professionem et ordinem meum/et propter vota monastica. corde
ore et opere et omissione. Confiteor tibi domine quod interiora mea
et exteriora a planta pedum meorum usque ad verticem capitis mei va-
riis iniquitatibus et peccatis multipliciter inquinata sunt et respersa.
Adhuc confiteor tibi domine et humiliter me coram te accuso quod de
universis et singulis peccatis a me et occasione mei commissis et de om-
nibus bonis a me et occasione mei obmissis propter te: propter proximos
contra ordinem meum: et propter meipsum non sum ita cordialiter poenitentem
neque tam plene et distincte confessus. neque per dignam penitentiam emendatum
sic mihi expediret ad salutem et tibi congrueret ad honorem. Sed in-
dulgentissime domine quod venisti populum tuum saluum facere a peccatis
eorum: cui proprium est miseri super et parcere. Qui dixisti ore tuo scribam
Petite et accipietis. quod misisti es david propheta adulterantis et oc-
cidentis. Qui misisti es Petri apostoli te negantis et amare flentis.
Qui misisti es Marie magdalene tuos benedictos pedes suis
lachrymis rigantis. Qui misisti es latronis sero penitentis. Qui mu-
lierem in adulterio deprehensam defendere noluisti. Qui innumeris pec-
catoribus te humiliter inuocantibus peccatorum veniam prestitisti. Te domine
prostrato et humili corde rogo ut me tam indignum peccatorem non spernas:
propter innumerositatem et magnitudinem peccatorum meorum: sed propter
infinitum meritum totius crucifixe vite tue. ac propter merita et preces
beate marie tue et omnium sanctorum tuorum omnia peccata mea quibus iram tuam
promerui mihi misericorditer dimitte. et fac me tuum sacramen-
tum tam deuote tractare et sumere. ut persequi merear virtutem
declinandi a peccatis. gratiam sectandi quod rectum est in con-
spectu tuo. Pacem veram et finem bonum et iugiter tue prote-
ctionis consilium et auxilium. et post hanc vitam miseram fac me participem
tue redemptionis. Insup misericorditer respicere digneris illos et il-
las per quibus te specialiter offerre propono. ut bonos confirmes. ma-
los ab errore reuoces. afflictos consolaberis. temptatos eripias.

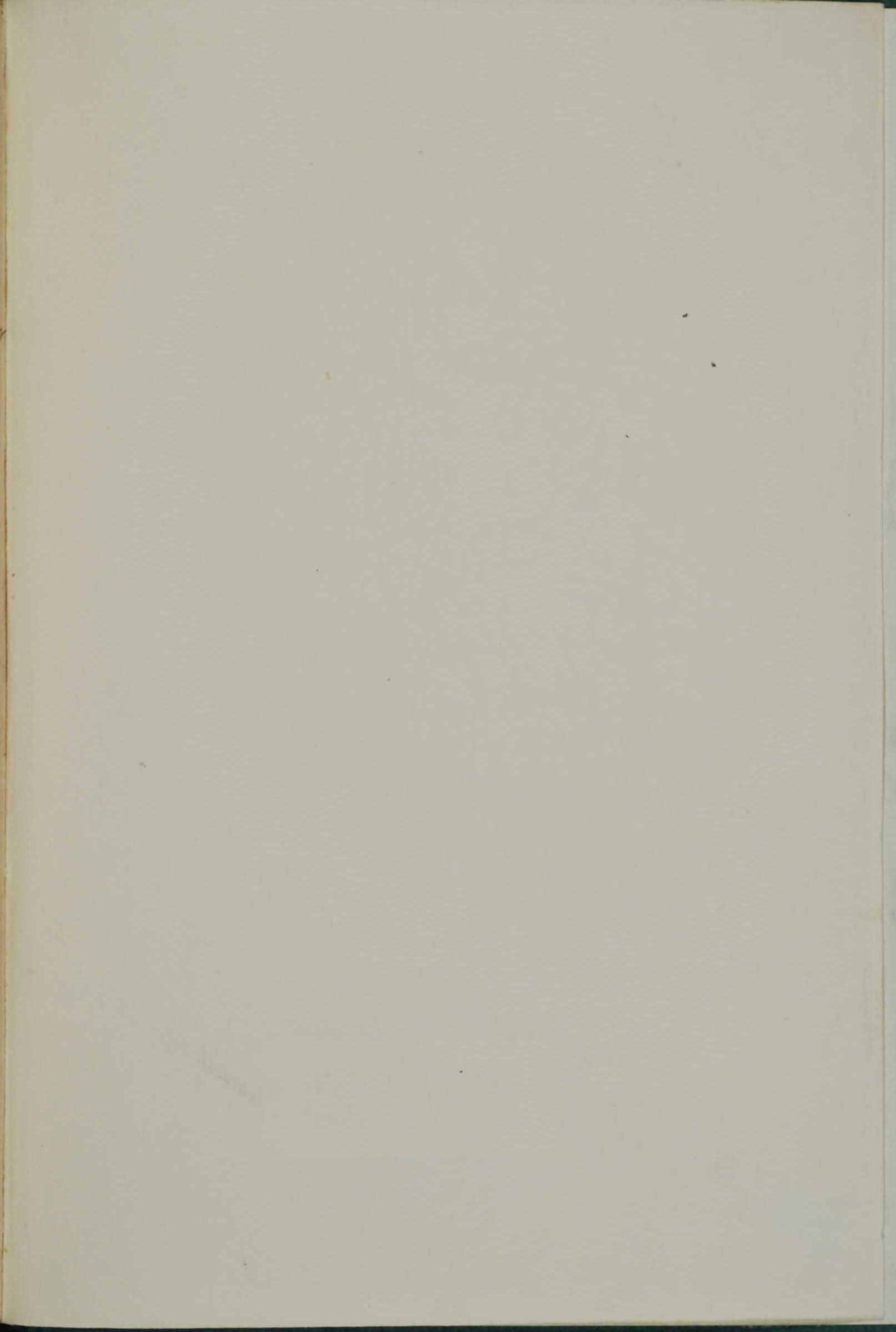
discordes in bono concordēs purgādos a purgatorio liberes
et omnes fideles adhuc viuentes in viam salutis eterne diri-
gas ac omnibns fidelibus defunctis pro quibus orari velis re-
quiem et lucem perpetuā tribuas. Qui viuīs &c.

Meditatio deuota post missam aut ante missam.

Omnipotens misericordissime deus: qui me plasmasti cum
nō essem & de casu p̄mox parentū p̄ mortē tuā innocentē
reformasti. q̄ me p̄ctōrē ad tātū dignitatē officiū elegisti. Quid
tibi rādeo si tanta atrocitate repetere vis mysteriū mibi com-
missum de tua benignissima largitate. verū est vt ipse cōfiteor
qm̄ in vāitate posuisti suz sepe legē tuā & mādata tua derelinqns
p̄pter qd̄ nō sū dign⁹ tractare sanctissimū corp⁹ & sanguinē tuū
& q̄s auderet te attingere nisi mors tua sanctissima & innocen-
tia tua purissima satisfaceret p̄ p̄ctis & meritū tuū p̄ciosissimū
staret p̄ delictis. ego vtiq; p̄ctōr tu innocēs ego negligēs. tu cō-
plens. ego fragilis. tu summa fortitudo. ego deformat⁹. tu in-
estimabilis pulcritudo. ego mori p̄pinqu⁹. tu x̄o solus es eter-
nus. in me innūerabilis macula in te puritas imp̄mixta. Dñe
gratiose cui p̄sint he que in te inueniūtur medicīne. nunqd̄
angelis bene valentibus opus est medicus. nō vtiq; sed male
habenti peccatori. Sana me ergo medicorū optime in omib⁹
sensibus meis vt tuis subsidijs ad gloriā laudis tue flectamur.
Multe sancte meditatiōes p̄nt fieri post sumptionē tanti sa-
cramenti: vt meditādo q̄si etiam christū visibiliter & corporaliter
ante eū p̄penderet. cogitet de celesti gaudio. de penis infernī.
de extremo iudicio. & sic de singulis. **P**er tales sc̄tās medi-
tatiōes posset homo p̄mereri grām dei & puenire in noticiam
veritatis. Inuocemus ḡ sp̄m̄ sc̄m: absq; cui⁹ consilio & auxilio
nihil inesse p̄surgit: nihil in vita p̄sistit. Sine cui⁹ auxilio nemo
quicq; saluti congruū compilauit. quatin⁹ nos sua gratia illu-
minare dignetur. Amen.

Impressum Argentine per Ma-
thiam bupfuss. Anno dñi. 1577.

Gory Gory
Je grata superueniet que non sperabit Gora et
Je En vult besser von und Syfte

UB WIEN

+AM243602407

not in BMO & Adams

Schmidt V, 45

EA 1497

94/12

4.800-

ZK 9411
811

~~AE~~
to

